

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

за цілий рік . . . . . 20 кор.
за пів року . . . . . 10 кор.
за чверть року . . . . . 5 кор.
за місяць . . . . . 1-70 кор.

За границею:

за цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів: з виплатою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів: з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш.
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділі руских свят
о 5½ год. по полудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» при
ул. Осолінських ч. II. партер
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в пасажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шеня звычайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Реорганізація „русско-народной партії“.

(Δ) Як ми же вчера звіщали, відбу-
ли ся в салі в засідань Ставропи-
гійського Інститута довірочні
збори приклонників дра Короля дня 2.
лютого с. р., щоби нарадити ся над обно-
вою розбитої дром Дудикевичом організа-
ції москвичів. Причиною сеї обнови є зав-
зятий намір дра Дудикевича, котрий пере-
ніс боротьбу проти приклонників дра Коро-
ля на повіті і не тільки в Бродах і в Ко-
ломиї здобув собі приклонників, але нама-
гав ся навіть в самім повіті дра Короля,
в Жовкві підорвати єму підвалини на збо-
рах тамошної „Русской Ради“. Однак дро-
ви Королеви прийшов з підмогою староста,
бо покористував ся спором при виборі
президії між сторонниками дра Дудикевича
і дра Короля — і розвязав збори, на
котрі др. Дудикевич стягнув багато своїх
прихильників, щоби в свої руки захопити
жовківську „Русскую Радю“.

Отже нагнало страху Королівцям і то-
му щоби оборонити ся проти Проциківско-
го і Дудикевичівського наїзду, зібрали ся в
Ставропігії на «предварительный
съездъ мужей довѣрія рус-
ско-народной партіи».

Тут вели ся широкі наради, відозвали

ся деякі голоси, щоби вибрати комітет зло-
жений з усіх „Обществъ“ львівських, щоби
заняв ся з теперішнім «Народнымъ Совѣ-
томъ» скликанєм мужів довѣрія, а колиб до
30 днів не прийшло до порозуміння, при-
ступив до окремої і самостійної організа-
ції. Сі голоси отже були ще за примире-
нєм з Дудикевичом. Але опися в дальшій
розправі виказали бесідники, що Дудикевич
не бажає згоди, лише підданьства і виклю-
чених послів називає зрадниками і тому
ухвалено приступити зараз до самостійної
організації. Після тої розправи і вислуха-
вши звіту послів-Королівців про політичне
положенє і про розлад посеред москвичів,
ухвалив «съездъ мужей довѣрія рус-
ко-народной партіи» такі резолюції (наводимо
дословно за «Галичаниномъ»:

„1) устанавлюєть, что единствен-
нымъ средствомъ спасенія русско-народной
партіи передъ неизбежнымъ єя распада-
ніємъ, является безотлагательная однообъ-
едная организация;

2) звываєть организаторовъ сегодняш-
няго съезда мужей довѣрія, чтобы они
безотлагательно призвали къ жизни на
основаніи программы русско-
народной партіи, такое поли-
тическое Общество или такую
политическую организацию, во
кругъ которой сплотились бы все привер-
женцы русско-народной партіи, признаю-

щие принципъ мирнаго, культурнаго разви-
тія партіи, на самыхъ широкихъ демокра-
тическихъ началахъ, при сохраненіи наро-
дныхъ и народно-церковныхъ, основанныхъ
на неразрывной связи нашего (?) народа
съ нашей (?) св. церковью, святостей и до-
стояній при самомъ дѣятельномъ содѣй-
ствіи м и р н о м у, экономическому и куль-
турному развитію широкихъ крестьянскихъ
массъ русскаго народа;

3) признаєть депутатовъ: о. Давидяка,
дра Короля, сов. Куриловича, дра Глѣбо-
вицкаго, сов. Трача и г. Крысоватаго и пи-
таєть ихъ принять въ свои руки руковод-
ство въ приготовленіи реорганізації рус-
ско-народной партіи;

4) признаєть органы печати «Галича-
нинъ» и «Русское Слово», согласно съ рѣ-
шеніями первыхъ всенародныхъ съездовъ
отъ 1901 и 1903 годовъ, органами русско-
народной партіи“.

Такимъ способомъ супротивъ „Русско-на-
родной Организации“ під проводомъ дра Ду-
дикевича станула нова організація „рус-
ско-народной партіи“, котра заявляє ся за
„принципомъ мирнаго развитія“, але
дальшемагично обминає, який на рід
і яку церкву уважає своєю, говоря-
чи лише о «связи нашего народа съ на-
шей церковью». Нема однак сумніву, бо се,
що не висловлено ясно в резолюціях, до-
повідає при всякій нагоді орган сеї партії

Г. Григоренко.

Вона письменна.

II.

Парубки теж цурали ся Оксани, бо була
вона якась дика, як ліщинька в лісі, — ні
танцювати, ні співати, а щоб цілувати, то Бог
храни! Так щільно закрить ся зараз рукавами
— тільки гостреньке підбородє та проділ між
косами знать. І ховаєть ся і тулить ся і трем-
тить уся, як осичина, або цідить крізь спілені
зуби: „не займай, не хочу, не хочу...“ А то втече
геть, не підпустить і зблизка до себе... Шеж до то-
го була вона, на їх думку, дуже бліда та суха,
як билина, то щоб сватати, — ніхто й не дум-
мав: руки у неї дуже ніжні, такі довгі та білі,
наче шия у гуски, — видно, що нічого не ро-
бить. І справді: єдина дочка (син був учителем
у другому селі, а більш дітей не було), то зві-
сно, мати балувала: хоч наче і строга собі, то
до роботи її не дуже неволила, все: „я сама“, а
щож то вже за жінка, коли не робітниця, на
чорта її грамота й білі руки?..

— Ми собі й кращу знайдемо, що жінки
тремтїти муть, що діло горіти ме, що чоловіка
любити ме, — казали парубки і минали Оксану
Короленкову і ніколи в ночі під вербою з нею
не стояли.

Стоялаж вона частенько сама тихої, теплої
ночі, стояла під тинком, висунувшись з перела-
зу, далеко простягнувши голі по лікті, білі і в пі-
тьмі руки свої, дивлячи ся широкими очима
просто вперед, наче когось виглядаючи, когось
дожидаючи... З рі писали золотим на темному,
як плісовому, небі, помалу зявляючись одна за
однією і Оксана почивала слїдити їх очима, ви-
шукувала стожари, і здавалось їй, пачеб то
справді золоті букви та слова в книжці, чи

Б—Бог, чи Д—Добро?... І чудне щось починало
робити ся з Оксаною: думки її складались все
до ладу:

Ой, нічко, нічко, нічко темненька!
Чогось заболіло, чогось зацмѣло мое сер-
дечко.

Що стою я отута, стою саменяка...
Ой, зорі ви ясні, о! зорі ви чисті,
Чому ви далеко, золоте намисто?
Колиб же ви, зорі, колиб та близенько,
Можеб одпочило і мое сердечко...

І далі отак усячина лізла їй у голову та
все до ладу, то про зорі, то про квітки. І все її
сердечко хтось наче у руді тримав і воно тро-
хи боліло, трохи раділо, як очі дивили ся в
темний садок, а вуха чули соловейка в гаю...
Можеб вона заспівала — тодіб своє сердечко
розігнала та голосу не мала. А може й мала,
та ніколи не насмілювалась його здїяти ви-
соко, хоть і хотїлось їй іноді пристати до гурту
дівчат та парубків, що вона чула — кричать у
вечері на вигоні пісень, та соромилась... Сороми-
лась і ховалась, як пролісок під снігом. Та ко-
лиж часом і пристане до їх, що дуже нудно
стане самій — тягне до гурту, як коло до
сонця, — то наче чужа вона їм. Почнуть сміа-
тись, що у Параски ніс довгий, як у гайстра, а
їй не смішно, бо на її думку: „Параска ж не ви-
нувата“. Почнуть судити, що Гнат украв шматок
сала, а їй не хочеть ся смдити, бо знов „він не
винуватий, бо голодний судить, а ніхто не дає...“
Почнуть лаяти Марусю, що гризеть ся з свекру-
хою, все як вовк проги неї зуби щарить, то Ок-
сана думає, що й Маруся й свекруха „обидві і
винуваті, і праві, бо Марусю діти стягли, а све-
круху — життє, і обидві засмикааі, обтрїпані,
як коноплі, того й лютують...“ І хотїлось би їй
їм помочи дати, та ба! ніхто її не питає, а вона
не знає, на яку їй ступити; коли-ж почне гуля-
ти, як дівчата, то чи вийде бігти: чи одстане.

чи не зручно повернеть ся, — її пхнуть і ска-
жуть: „Ну, ти вже, мляло, сиди краще дома...“

Довго думає Оксана весняної, зоряної, тем-
ної тихої ночі про свої негоди: чого вона так,
що вона і реготати як слїд не вмєє, тільки ти-
хенько усміхнеть ся, наче та квітка, що злегка
вітром листок завернуло... Аж поки мати не хо-
пить ся її і не почне помалу кликати її з поро-
га хати перелякано:

— Оксано, Оксано, а де ти? А йди спати.

— Га? — тихенько одізветь ся, наче зо
сну, Оксана і йде тихенько в хату, наче через
мед, що липне. Не хочеть ся їй, тільки вона бу-
ла слухняна, а мати, чорнява, суха жінка, дуже
ще молода з виду, з зрощеними бровами і чор-
ними, як сливи очима, були таки строгі.

— Що ти тамробила? Де ти там стояла? Із ним?
— почне гостро допитувати вона дочку, аж очі
зблищать у неї; — ти, гляди мені. — Вона
тягне її за рукав, хоче придивитись до її лица,
чи поблідла чи почервонїла? — Ні де... там...
коло тинку... нічого... Еге!... сама... ні з ним...
з ким же? — несміло одвічає Оксана і чисті
її очі сповняють ся слїзми.

— Дуже вже ти розумна, — каже з сер-
цем Конониха і чудно: вона і рада, що її дочка
так, як голубка біла, та й противно, що вона
така млява: не горить і не палає, — як сире
гілле, — не, така ж вона була в свої літа —
охо-хо!

— Ну, лягай уже спати! — додає, хитаючи
головою, рівним голосом: — батько сьогодні,
мабуть, не вернеть ся з ярмарку.

(Дальше буде).

„Галичанка“, що засадничо не рижнить ся та партія в своїх змаганнях і поглядах з Дудикевичівцями.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина

Чеський сойм, як звіщають телеграми понав знов в німецьку обструкцію, бо Німці домагаля ся поставлення на дневнім порядку язиково політ. предлог, однак маршалок заявив, що може змінити дневний порядок лише за згодою обох сторін. Тимто зараз розпочали Німці обструкцію. Супроти того сойм буде відрочений і держ. рада збере ся імовірно найдалше около 15. с. м.

В Угорщині Кошутівці і Юстівці, котрі подали собі руку в борбі з новим міністерством, розпочали агітацію за народним опором (щоби не платити податків і т. д.). Але вельми знаменно, що міська рада Будапешту заявила ся рішучо проти народного опору, вважаючи се великою шкодою для народу. Показує ся отже, що навіть в столиці усуває ся Кошутівцям ґрунт зпід ніг.

Заграниця

Підчас коли в Греції положеня не перестав бути поважним, Сербія і Черногора поспішають з заявами своєї лояльності зглядом Туреччини. Білгородські офіціальні круги заперечують рішучо вістям, начеб то Сербія хотіла використати внутрішнє положеня Туреччини і зайняти повіт Таохліча (Новий Базар), а так тамо рішучо виявляють, що нічого не відомо їм про відвідини черногорского князя в Білгороді, як також про подорож короля Петра в маю до Цетинї, отже про відвідини, яким приписують велике політичне значеня. Як доносить Turquie, також від Черногори одержала Туреччина запевнене о приязних відносинах, які не будуть в нічім нарушені.

В Греції не заносить ся одначе поки що на се, щоби мав наступити зворот до лучшего, мимо сего віденські дипломатичні круги числять на певно, що удасть ся запобігти поважнішим заворушенням. Теперішні воєнні приготування Туреччини обчислені на довший час, так що держави будуть мали ще спромогу, аужиткувати свій вплив.

По переговорах, які ведуть ся тепер між опікунчими державами, мають брати участь також Австро-Угорщина і Німеччина. Колиб прийшло до скликаня кретийської конференції, проєктованої Італією, тоді будуть на неї запрошені також ті сі держави.

Галицький сойм.

Докінчене 73. засідання в четверга дня 7-ого лютого 1910.

Пос. Скварко в дальшій промові про сіль зазначив, що теперішнє опаковане топок для біднійших сполучене з невігодою, бо не можуть купувати соли в менших кількостях. Тому купці мають малу провізію, а зарадити сему можна би зміною опакованя і зменшенем коштів адміністрації. В звіті сказано, що відносини продавців соли поправили ся, бо їх скількість майже подвоїла ся. Подвоєнє однак не є поправою відносин, тільки конкуренцією. На якість соли і її брак в торгівлі також нарікають, а се триває дальше мимо обіжника кр. дирекції скарбу до салінарних зарядів. Бесідник вносить резолюції:

Сойм взиває виділ краєвий: 1) щоби старав ся узискати від ц. к. правительства догіднійші услівя що до цін соли, так, щоби без шкоди для краєвих доходів і при удержаню дотепері-

шної ціни соли для споживників запевнити купцям 10 прц. чистого доходу з продажи соли; 2) щоби постарав ся о те, щоби краєві склади достарчали купцям окрім соли в топках, також соли в пакетах по 10 клгр. і 50 клгр., 3) Сойм взиває ц. к. правительство, щоби краєвим купцям на ново відчинити вільний доступ до копалень і жуп соли, так, щоби могли без ніяких обмежень одержувати сіль у всяких родах прямо з жерела витвору. На случай непринятя другої резолюції вносить бесідник, щоби у внесеню комісії по словах: „і пакетах десять кількограмових“ додати: „і 50 кількограмових“.

П. Думка, вказав на те, що сіль поки дістане ся до рук споживника, часто тратить наліть $\frac{1}{3}$ ваги. Купці через малу провізію не хотять соли держати і тому нераз буває, що в цілім селі годі дістати соли, а склепар бере вищу ціну. Се для селян прикро, бо сіль у нас майже одинока приправа. Треба отже сіль ліпше пакувати, дати торговцям більший зиск, і дешевше продавати, бо она за дорога. Що до сировиці і соли для худоби, яку призначено в р. 1908. на поправу паші, то показало ся, що багато громад не дістало нічого. Вкінци противь ся, щоби край переймав саліни. В тім разі сіль стала би ще дорожша.

Генеральний бесідник п. Старух замітив, що пани усміхали ся, коли в справі соли записали ся майже всі рускі селянські послі. Очевидно — великі пани не знають, що значить сіль для хлопа. Коли йшло о те, щоби подешевів цукор, то заходам не було кінця; але для хлопа рівнодушна річ. Він єго не вживає, але без соли не може обійти ся і тому побиває ся, щоби діставав її дешеву і добру. Коли минулого року сіль подешевіла о 2 сот., то на вічах всі польські собі прислуги приписували. Теперішнє ціна соли дуже висока. По справедливости не повинна она бути більшою як 8—10 сот. Бесідник ставить резолюції: 1) Взиває ся ц. к. правительство, щоби ціну за тонку (1 клгр.) знизило на 12 сот. і 2) взиває ся ц. к. правительство, щоби в цілі піднесеня годівлі худоби достарчало селянам відповідної скількості соли для худоби.

В подрібній розправі над внесеннями комісії п. Винничук представив сумний стан хлопських господарств, якому уживанє сировиці для худоби бодай в часті могло би запобігти. Тимчасом надмір сировиці по салінах радше впускає ся до рік, аби лише не дати її до ужитку селян. Селяни повинні мати дозвіл побирати сировицю завжди в тій самій скількості, як в роках, навішених нещастями живловими.

Внесенє що до абсолютної з рахунку сільного фонду прийнято. При внесеню П. прийнято поправку п. Скварка, щоби взяти під розвагу опакованє соли в 50-кількограмових пачках. При III. внесеню (заяв до кр. виділу о заходи, щоби видобуванє покладів соли віддано краєви, вніс п. Макух перехід до дневного порядку. Крива ся в тім намір вчинити ще один крок в напрямі збільшеня автономії краю. Передовсім треба ухвалити справедливу виборчу реформу, а опісля доперва можемо говорити про автономію. (Оплески на лавах руских послів)

Референт п. Мерунович зазначив, що від часу, як виділ кр. переняв продаж соли, відносини поправили ся.

В голосованю прийнято III. внесенє комісії: заходо о відданє видобуваня соли в заряд краю; IV. установленє етату осіб і платного кр. заряду продажі соли.

При VII. внесеню (визванє до правительства, щоби узгляднило поданя громад на побір сировиці) п. Винничук жалував ся на трудности.

П. Сандуляк зазначував умисне марнованє сировиці, щоби тільки не дати її селянам. Внесенє VII. прийнято.

Резолюцію I. п. Курівця відослано до кр. виділу, II. і III. прийнято. З резолюцій п. Скварка прийнято ліпше поправку до внесеня комісії і „50 кількограмових“ (мішків соли). Інші резолюції відкинєно.

В розправі над резолюціями п. Старуха (о знизку ціни соли на 12 с.) п. Сколишевский заявив ся за резолюціями п. Старуха. Через дорожню соли вся годівля худоби на Підгірю підунала. Попирав резолюцію також п. Миронюк-Заячук.

Звітник п. Мерунович спротивив ся першій резолюції п. Старуха, бо в справі ціни соли вже прийнято ухвалу. Що до другої, правительство дало сего року 1000 вагонів сировиці безплатно. Давати безплатно сировицю всім громадам не можна, бо се противить ся засаді монополю.

Резолюції п. Старуха відкинєно 53 голосами проти 34.

П. др. Макух поставив і мотивував після сего резолюцію з порученєм виділови кр, щоби сільським і маломісточковим склепарям, т. зв. „ґрайзлерникам“ давав кухонну сіль прямо з салін. Бесідник зазначив, що инакше держати сіль тим склепарям не оплачує ся. Сю резолюцію прийнято. Прийнято також резолюції комісії, в справі петицій громад о пільги в наборі сировиці і петиції кількох купців.

Опісля розпочала ся розправа над новелею до закона про повітові ради.

Адміністраційна комісія предложила зміну 24. § потеперішного закона про повітову репрезентацію з (дня 12/VIII. 1866. Взд. кр. ч. 21) в тім напрямі, щоби радам повітовим можна у власнім крузі діланя зятягати позички до висоти 10 проц. обтяженя; за дозволом виділу кр. до висоти 70 проц., а висше вже тільки на основі ухвали сойму.

Перший бесідник в загальній розправі пос. Скварко зазначив, що тут іде о розширенє автономії рад повітових через наданє їм права зятягати більші позички без окремого краєвого закона. Проти сего розширеня руский клуб як найрішучійше протестує. Засадничо противить ся розширеню обсягу автономії рад повітових, бо їх радше належало би знести. Коли однак до сего не прийде, то домагаємо ся справедливого, рівного виборчого права до рад повітових і правдивого наглядю їх господарки. З річевих зглядів противимо ся сему проєктові з огляду на добро суспільности і добру славу рад повітових. 15 повітів обдовжені до висоти 40 проц., але з сего 11 випадає на східну Галичину! Шкода, що комісія не вчисляє повітів найбільше обтяжених. Розширенє круга діланя рад повітових потягає за собою зріст довгів. Коли дамо радам право зятягати більші позички, то обдовженє зросте.

І на 10 проц. не треба давати законного дозволу для всіх. В разі дійсної потреби належить давати їм тую можливість ухвалою сойму. Насамперед зміцнити контролю рад повітових, а пізнійше розширяти їх автономію.

Руский клуб буде сей проєкт поборотувати так довго, поки не буде переведена реформа виборчої ординації на підставі рівного, тайного, безпосередного і загального права голосованя до сойму і рад повітових. (Оплески рус. послів).

Вечірнє засіданє почало ся о 8 $\frac{1}{4}$ год.

П. Старух вказує на те, що ті власти, які своєю господаркою привели край до руїни, жадають розширеня кредитових прав, якими край доведено до банкрутства. Урядники рад повітових, се великі пани, прим. люстратор ради повітової в Бережанах, має ся так, як болгарський князь; як іде залізницею, то й службу возить з собою! Очевидно, що на таке гроший треба.

Комісія предложила цифрову табличку, з якої видно, що лише один повіт Кольбушева не є задовжений. Всі інші повіти є обтяжені. Ради повітові, то фабрики здеморалізованих війтів. Хоч би зробити війтом найпоряднійшого чоловіка, то рада повітова так єго навчить, що він пічне нищити громадске майно.

Як отже ті повітові репрезентації не повняють обовязку і нищась хлопеке добре, то як можна двати їм ще більші права? Ради повітові повинні піддати ся контролі, яку належало

КОНЕЦЬ ЗИМИ!!! зневолив продавати понизше цін фабричних зимові товари

BARХАНИ — СКАРПИТКИ — ПОНЧОХИ — ПЛЕДИ — ХУСТКИ ЗИМОВІ, ВОЛІЧКОВІ, ГІМАЛЯЯ — ВОЛІЧКОВІ ГАЛЬКИ — ТРИКОТИ — І БОГАТО ІНШИХ РІЧЕЙ У ФІРМИ — — — І. ДРЕКСЛЕР СИНІ — Львів, пл. Капітульна 2.

би вибрати з всіх партій сойму, та яка поділила би край на райони, і злюструвала повітові ради. Правда, що краєвий Виділ має контроль над повітами. Але сей краєвий виділ має ще багато иншого на голові. Вся відсилаємої всього домагемо ся від краєвого виділу, так що він не може з всім дати собі раду. А врешті скажу що до краєвого виділу я не маю довіря. (Пос. Ямольський: А п. Кивелюк що?).

Що там Кивелюк може вдіяти?! Він має там голос звиваючого на пугини. Віддано єму шушаників і на тім кінець. (Веселість). Справу відвоєнн може спровадити лаше виборча реформа до рад повітових. Коли задержить ся теперішня виборча ординація, та бодай вибори нехай переводять ся чесно, нехай з урни виходять правдиві заступники народу, а не здеморалізовані одиниці. Не кажу сим, що теперішню ординацію можна задержати. Противно треба її змінити і то рівночасно з краєвою і громадскою ординацією. А тоді побачимо, чи п. Ценьський дальше буде маршалком.

Поки прийде реформа, треба постійної контролі. Ждаємо, щоби кожда повітова рада бо дай раз в рік була люстрована (п. Ценьський: Дуже добре!), а контролі ніколи до злого не веде. Противно, брак контролі є шкідливий, бо коли раз удасть ся, то і дальше кортить. Ми голосувати будемо проти предлоги. (Оплески.)

Р. Урбанський поставив резолюцію, щоби виділ кр. взяв під розвагу і виготовив проєкт зміни § 23. зак. о репрезентаціях в напрямі розширення права виділови краєвому дозволяти виділам краєвим накладати повітові додатки виші над 40%.

П. Кендзьор поставив поправку, щоби до позичок, які не вимагають кр. закона, хочби перевисшали 70%, зачислити позички, потрібні на покриті конкурентційних датків, унормованих особними краєвими меліорацийними законами.

Вибрано генеральних бесідників п. Макуха і Сколишевського.

П. Макух вказав на те, що коли без рад повітових обходять ся многи краї Австрії, то й Галичина без них дуже добре могла би обійтись. Се є курателя над громадами, яку шляхта завела по знесеню панщини і утвореню громадських рад, щоби хлопцi надто не підносили голови. Також відлучене обшарів двірських від громад є причиною утворення рад повітових, щоби обшари двірські хоч для матеріяльних користей відлучені не втратили свого впливу на громади. Найліпшим доказом сего є повітова ординація виборча, що дідичам дає рішучу перевагу над селами.

Дотеперішня діяльність рад повітових означила ся головно на поли будови доріг, але й тут як на інших полях, виказала повну нездарність. Се звєні „польські дороги“. Лише дороги, що ведуть до дворів маршалків, є добре будовані.

З діяльності рад повітових на інших полях можна навести багато примірів. В соймі зацікає маршалок повітовий, що дозволяє вийтам красти, кільки хотять, а потім кличе їх до себе і питає: „Чи знаєте, що вас чекає“. Війт каже: „Та знаю, прошу ясного пана маршалка“. На те маршалок поясняє: „Отже уважайте, що йдуть вибори, справуйте ся добре, бо инакше прокуратор вами займе ся. В Товмаччині бесідник в 1908 р. зажадав від тамошиного маршалка люстрації одной громади. Маршалок відписав, що нема потреби, бо педавню люстрація була і найшла все в порядку. Тоді бесідник зробив донесєнє до кр. виділу, напровадив 8 фактів злодійства війта, долучив лист сего маршалка і через 8 тижнів на одержав ніякої відповіді. Тоді ступив на судову дорогу, де й показало ся, що сей війт вкрав 2.000 К. Але коли суд візвав пов. виділ, щоби прилучив ся до карного поступованя, виділ заявив, що не має причини проти війта виступати. Державний прокуратор прямо не міг арозуміти сего поведєня.

При кождім виборі, скоро до рад повітових увійдуть опозиційні люди, починають фабрикувати ся протести, а намісник каже, що се є боротьба партій. Се не боротьба партій поміж собою але се боротьба чесних людей проти лайдацтва!

В східній Галичині прилучє ся ще національний антагонізм. В дійсности Русини не мають заступства в радах повітових. В останніх часах почали при виборах рад повітових випускувати москофілів навіть там де їх нема, щоби при помочи їх лашти заступства Русинів. Так дієть ся в Бережанщині та Богородчавщині. Коли бесідник сказав старості, що в тім повіті нема цілком москофілів, староста заявив: „Mieszają być, gdyż taki mał nakaz“. Перед виборами ріжними штучками творить ся виборців з курів найвише оподаткованих, так що відписує ся нібито заробковий податок до 200 К ріжним грайзлерникам і так пересуває ся їх до сейкури!

Рускі гроші, ради повітові уживають на польщенє. Дійшло до таких нечуваних відносин, що коли рускі громади хотять жертвувати децю на рускі культурно-просвітні цілі, то виділи повітові не затверджують дотичних ухвал! Ярким приміром такого поведєня є Виноград в Коломийщині. Тамошня рада громадска дарува-

ла під будинок читальні „Просвіти“ свій неужиток. Коли опісля показало ся, що се площа невідповідна і коли громада туо площу взяла назад, а дарувала иншу, то пов. виділ другої ухвали не затвердив, а затверженє першої уневажнив.

Подібне стало ся в Яворові, де є дві приватні гімназії, утравістична, чи радше польска, до котрої Русини дітий не посилають і друга руска. Рада повітова вставила в бюджет 18.000 К на утравістичну гімназію, а на руску нічого. Радні рускі запротестували проти сего. Тоді дня 21. січня с. р. відбуло ся друге засіданє тайне в польськєм „Соколі“, повідомлено про се тільки довірених радних, окружено дим поліцією і жандармерию, аби нікого не допустити, хоч бюджетові засіданя після закона повинні бути явні і цілий бюджет разом з сими 18.000 К ухвалено en bloc! Запитую тут публично пана намісника, чи зволить в туо справу вглянути? Ми пристаємо на розділ після податкового ключа. Русинів там є 8.000, Поляків 1.000, а Жидів 2.000. Се є провокація, щоби ви нас на наші власні гроші польщили, і проти сего як найсильніше протестуємо. Домагемо ся пошанованя наших національних прав. Коли хочете закладати польські ради повітові, закладайте, ми без них обійдемо ся, але дайте нам наші гроші. Ми не годимо ся на предложений проєкт, доки не буде ухвалена виборча реформа соймова та доки не буде нової виборчої ординації до рад повітових і доки наші національні інтереси не будуть забезпечені. (Оплески.)

П. Сколишевський проти рад повітових не може заявити ся, бо Галичина з 8 мільонами населєня і 6.000 громад повинна мати якесь посереднє тіло між громадою а краєвими властями. Виступає проти надужитя і вєладу. Добре було би, як би ради повітові мали довіре народа, особливо на сході, але тепер на 74 рад дуже мало таких, що можуть похвалити ся довірем руского населєня. Ради пов. в рускій части краю не повинні бути ані польські ані рускі, і повинні вистерегати ся всякого шовінізму. Русини закидають зле, що в краю діє ся, не одиницям, тільки польському народові. Людовці доказали вже, що в національних справах стоять на річевім становищі. (П. Скварко: Се теорія, але яка практика?). Уважаємо польско-руский спір найбільшим нещастєм, перешкодою економічної й законотной діяльності. Порозуміне лежить нам на серці. (Пос. Ганцаковский: Таже ви кажете, що ви в тім некомпетентні!. Так, бо та справа загално національна і ми можемо бути тільки посередниками. Хочемо довести до того, щоби пов. ради були такі взірцеві як н. пр. меліорацийнє бюро, про котре з гордостю можемо сказати: „То польський уряд, а покажіть нам ліпший в цілій Австрії!“ Людова партія буде голосувати за проєктом, щоби не обтяжати сойму ухвалюванєм бюджетів спілки рад повітових.

До фактичних сиростовань промовляв п. Мойса, вичисляючи, що в Коломийщині є 22.490 Поляків, 75.468 Русинів і 10.900 Німців. Сила податкова повіту вносить 400.000 К, з чого на м. Коломию припадало в 1910 р. 20.000 К. Коли взяти в рахубу ще другі міста, то випаде менше-більше по половині, а пос. Макух виказує цифрами 92% і 8%.

П. др. Макух виказав, що після державної статистики в коломийськєм пєсвіті є римо-католиків 15.745, греко-католиків 70.235, Жидів 21.552, инших 1.680. Також при вичисленю субвенції бесідник полишав позиції для Жидів, бо розходило ся єму виключно о непропорциональність між процентом польської людности а позиціями на польські цілі.

П. Ценьський простує закиди п. Старуха проти заліщицької ради. Майже що року звертає ся до кр. виділу з просьбою о люстрацію. Громади люструє ся два рази до року. (П. Макух: Але наперед їх про те повідомляє ся). Ради повідомляє ся на те, щоби інтересенти могли прийти і виголосити свої жалі, а другий раз люстратор зїздить несподівано. Вибори відбувають ся легально, чоо доказом акти виборчі.

Звітник п. Шецель, звернув ся і собі проти закидів попередних бесідників, особливо п. Старуха що до бережанської повітової ради, бо теперішний староста живе з народом.

В подрїбнїй розправі при І. арт. пос. Ганцаковский заявив, що єго ключ голосувати ме проти предлоги і застерігав ся супроти промови пос. Макуха, мов би члєни «старорускої» партії, що засідають в радах повітових, мали на оці вузкопартійні цілі а не добро народа.

П. Старух заявив ся за задержанєм дотеперішнього § 24, бо хоч і сей закон не вдоволяє потреб руского народа, то як би єго шановано, не було би такої господарки. П. Ценьський хвалить ся, що має довіре народу. Про те «довіре» можна перекопати ся з виборчих протестів, бо Ц-ий вишлов послом з околиці, котра майже одногослосно вибрала двох Русинів до парламенту. П. Шецель не має права боронити господарки бережанської повітової ради, бо він є співвинним тої господарки.

Пс. др. К. Левидкий виступив проти зміни сего § у закона о радах пов. Ради повітові є так зорганізовані, що Русини засуджені в них на

меншість. Отже до розширення обсягу сих рад Русини не можуть допустити, поки справедливым їх устроєм не будемо мали запорученого належного на них впливу. Господарка рад повітових нас не вдоволяє. Мимо подвійної повітової адміністрації, державної і автономної, населєне не має з них ніякого пожитку. Також противимо ся такої доривочній законотной роботі. Ради повітові иотребують рішучої і основної реформи. Наперед треба завести реформу соймової виборчої ординації, а доперва сойм, вибраний на тій підставі, займе ся реформою повітової і громадської адміністрації. Практичні згляди промовляють також проти сего параграфу. Із звіту довідуємо ся, що пересічна висота обтяженя виносить 42%. Отже повіти вспили і так переломити законні перешкоди, а прийнятє проєкту було би лише улєкшенєм в робленю дальших довгів. Треба числити ся з величезним податковим обтяженєм населєня, що є дуже невдоволенє і виступає проти кожного нового тягаря. Іменем клубу заявив ся проти резолюції комісії.

Арт. І. прийнято з поправкою п. Кендзьора (в сир. позичок на меліорацийні цілі). Подібно прийнято арт. II, опісля цілий закон в третім читаню.

Кінець засіданя о год. 1/2 12. в ночи.

Просимо вігхобити перегплату.

НОВИНКИ

— Календар. В неділю: руско-кат.: Ксенії; римо-кат.: Дороти. — В понеділок: руско-кат.: Григорія Богосл.; римо-кат.: Ромуальда. — Віторок: руско-кат.: Ксенофонта преп.; римо-кат.: Івана з Мальти.

В другі роковини смерті

бл. п.

АНАТОЛЯ ВАХНЯНИНА

першого голови відєнської «Січ» і львівської «Просвіти», почетного і дійсного члена многіх руських Товариств, голови «Львівського Бояна», основателя і директора «Висшого Музичного Інститута»

відбудуть ся

в четвер, дня 10. л. лютого о год. 9. рано в церкві Преображеня у Львові

заупокійні тихі богослужєня з панахидою.

На сі сумні поминки запрошують Всіх Своєків, Приятелів, Знайомих і Члєнів русько-народних Товариств

жена Покійного, дочка, син, зять і внуки.

— Щедрий дар. Ексц. Митрополит гр. Шептицький дарував читальні «Просвіти» в Коршові коло Коломиї ґрунт під будову читальняного дому, за що виділ тоїж читальні складає Впр. Владциці прилюдно щирю подяку.

— Живуче товариство. «Сільський Господар» зорганізував доси 71 філій, а перші заг. збори кількох філій відбудуть ся в найближшій часі.

— В справі «Православних затіїв в Галичині» пише «Нива» (ч. 3):

До статі під повисшим заголовком в послїднім числі «Ниви» можемо додати тут ще отсі докази, що з одной сторони — стверджують офіційально існуюанє пропаґанди православя в Галичині, з другоїж — що наші церковні власти слїдять за тою пропаґандою зорким оком і старають ся їй відповідно запобічи.

1) Митрополичий Ординарият д. 4. серпня 1908 видав зарядженє в справі паломництв до Почаєва і відніс ся рівночасно до президиї ц. к. Намісництва;

2) Митрополичий Ординарият видав в справі тих самих паломництв в листопадї 1909 завязаннє до деканатів Брідського, Олеського, Підкаменецкого і Струмидо-Каменецкого;

3) Митрополичий Ординарият покликунув в тїйже справі до одвічальности трох священників із своєї архієпархії;

4) Митрополичий Ординарият відносив ся до Ставропільської в справі „Временника“;

5) Митрополичий Ординарият давав устно о. деканам і священникам ріжні поручення, що мали на цілі протиділати православної пропаганді.

В тій самій справі одержали ми дня 29 січня с. р. від „русско-народного клубу парламентарныхъ пословъ“ письмо, в яким Вп. «святи» Василій С. Давидякъ, председатель, і Д-ръ Николай П. Глѣбовицкій, секретарь, іменем тогож клубу „опровергають“ висказ „Нива“ ч. 2, що: „...парламентарні представителі тож (русско-народної) партії розцібались коло сих (почаївських) паломництв і виводили для них ріжні полекші та опровержували паломників по почаївських та київських православних соборах. Нотуючи се „опроверженіє“ — примічаємо, що 1) „Нива“ ч. 2 не ужила назви „русско-народная партія“ і що 2) „русско-народный клуб парламентарныхъ пословъ“ не гуртує в собі всіх наших „русскихъ“ парламентарних представителів. Примічаємо рівнож, що до сеї справи в слушний час еще вернемо ся.

— Заява руских послів а Відень. Kurjer lwowski доносить з Відня (на власнім дроті), що заяву рускої репрезентації парламентарної про адміністративний поділ Галичини прийнято в тамошних урядових кругах неприхильно, бо уважають се за пробу заострення краєвих відносин і утруднення позитивної діяльності.

— Новий бан Хорватії. Угор. бюро коресп. доносить, що президент угорського кабінету гр. Куен-Гедерварі вислав вже акти що до димісії бар. Равха та іменування баном Томасіча до надворної канцелярії у Відні. — Reichspost замістила остру статью проти іменування баном Томасіча. Вправді она признає ему політичні здібности, але наводить такий заміт з его минувшини, що викличе обуренє хорватского населеня. Томасіч змінив був римо-католицизм на православє, щоби міг розвести ся зі своєю жінкою і оженити ся з иншою, а его жінка поступила так само, щоби вийти замуж за другого. Такі зміни релігії не свідчать добре про характер.

— Комета „1910 а“ не мала щастя до Львова. Видно єї було лише через два дні, а від того часу все закрита була хмарами. Може инші сторони світа були щасливіші і могли доволі нею наситити око. Де она тепер перебуває, се хіба одним астрономам звісно.

— Господарська часопись, орган краєвого тов а господарского „Сільський Господар“ почала виходити у Львові від 15. січня с. р. Коштує 4 К річно, а появляє ся двічі в місяць. Перше число зладжене інтересно на 16 сторонах чверть-аркушевих.

— Поетичний кутик.

Колись — по літах — може й несвідомо
Злинеш і ти у ранні дні думками,
Злинеш і ти за першими чуттями...
Міць пам'яті, що спить в душі глибоко,
Устане нагло і пірве жорстоко.
І ти у сумі, у жалю гіркому
Мисль звернеш мов ід світлу золотому
В минувшість давну — може й несвідомо...

Пійдеш по вялих квітв чорнім пуху,
Житє ціле побачиш день по днів.
Пропало щастє... наче пил в пустині...
По пристрастві, короткім, дикім жалі
Йшли срі, довгі довгі дні печалі,
Без блеску, зміни, дні каєння-кари,
Як в лізну оснь зимних мрак отари,
Що йдуть по вялих квітв чорнім пуху.

З слезою взір утоне у блакиті,
Побачиш в дали стать мов осріблену
Й згадаєш сю небачно полишену
І скажеш: „Щастє ждало тільки з нею...
Здобуте всео — було ілюзією...“
Чутя, сні-мрії звернеш д тій забутій,
І серце наловнить по край біль лютий,
З туюго взір утоне у блакиті...

У. К.

Оповідки.

— Краєвий курс фаховий для шевців відбуде ся у Львові в часі від 5. цвітня до 24. мая с. р. На тім курсі буде уділяти ся наука слідуєчих предметів: а) будова ноги, бранє мірїя, відливи гіпсові, фахові рисунки, прикроюванє і ручний виріб верхів та сподів обуви; виріб обуви при помочи найважніших ручних і віжних машин; б) о шевських матеріалах; в) фахове книговодство і стилістика; г) фахова гісна; д) найважніші постанови закона промислового і заковів робітничих. Наука є безплатна. На курсі буде прийнятих лише 14 кандидатів зі східної Галичини. Наука буде уділяти ся через 8 неділів в будні дні від 8. до 12. год. перид полуднєм і від 2. до 6. год. по полудні. О прийняте на курсі можуть старати ся майстри і челядники шевські, котрі скінчили 24 рік литя. Поданя о при-

няте на курсі, писані власноручно, стилізовані до краєвого виділу у Львові, поручені старшиною промислового стоваришеня і заосмотрені: а) посліднім свідомством шкільним; б) картою промисловою (у майстра) зглядно свідомством роботи або кнужкою робітничою (у челядника) треба вносити до 15. марца с. р. включно до управи краєв. курсів промислових, Львів, ул. Коперника ч. 42 а. І поверх Убогі кандидати можуть одержати через цілий час науки 2 К за кождий день, в котрім потерпіли би страту на зарібку через тр, що ходили би на курсі. О ту запомогу треба в згаданім повисше поданю просити краєвий виділ.

— Переписка Адміністрації. Впр. о. Ів Паст. в Вацу Пднято 12:14 К і висвано яко передплату за час від 14. III. до 20. X 1910. Дякуємо. — Впр. о. К. Сел. в Жуж. „Оповіданя“ М. Левицького вишле книг. Н. Товариства ім Шевченка, який ми замовленє передали.

Телеграми

з дня 5. лютого.

Берлін. Berl. Tagebl. доносить з Царгорода, що управильненє болгарско турецкої границі переведе міжнародна комісія і тим чином усуне ся головна точка спору.

Відень. Сербский міністер загр. справ Мильованович відвідав нині гр. Еренталя і перебув у него довший час. Нині Мильованович вертає до Білгороду.

Відень. Заверечують тут чутку розширеню одним з дневників про намірену подорож наслідника престоло архікн. Франца Фердинанда до Петербурга.

МОЛОКО

У ФЛЯШКАХ ПРОДАЄ В СКЛЕПАХ І ДОСТАВЛЯЄ ДО ПОМЕШКАНЯ

ПЕРЕВОРСКА МОЛОЧАРНЯ

У ЛЬВОВІ

ул. ПИПА 25,
ул. СЛОВАЦКОГО 8,
ул. СЕНКЕВИЧА 3,
пл. СМОЛЬКИ 5,
ул. ЛИЧАКІВСКА 15,
пл. АКАДЕМІЧНА 1.
ТЕЛЕФОН 835.
111 (4—4)

ПЕРЕВИСНІ ЛІСТВИ
в погрудєм Івана Мазеши можна набувати в адміні-страції „Руслана“, в „Сокільскім Базарі“ або в книгарні Тов-а ім. Шевченка у Львові. Примір-ник 6 с.

Образи Шевченка, Хмельницького, Котляревского, Лизюка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1-20 К. Краватки, гердани, сорочки, фартушки, шапки сокільські і козацкі, альбоми, перфуми, спянки, брошки і шпильки з гербом, тутки і паперці ріжного рода поручають. — Склади „Сокільского Базару“ у Львові, Стрия і Станіславові.

Біда з лихим жолудком

а сталі наслідки того є: брак апетиту, біль жолудка, мловенє, забуреня при травленю, біль голови і т. д. На то певно помагають

КАЙЗЕРА

М'ЯТОВІ ЦУКОРКИ

випробовані лікарями!

Ділають оживляючо, причиняють ся до травлення і до скріплення жолудка.

Пакет 20 і 40 сотиків.

Можна набути у всіх аптиках.

61(12—12)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-русської фабрики Евгєна Білінського в Збарзжі.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках.

Держім ся покликую:

Свій до свого!

Телефон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпечєня будинків, збіжя і зварядів господарских, від шкід огне-вих під корисними услівями,

числить умірковані премії за обезпечєня,

ліквідує шкоди безпроволочно по пожарі,

уділяє обезпечєним членам з річної надвижки звороти.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса Ощадности, Руска Щадниця і инші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові. Інформації до обезпечєнь уділяють агенції „Дністра“.

Зголшеня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де еще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 виносять: Фонд резервовий і резерва премій К 2,146.977.—; инші фонди К 594.647.—; разом К 2.781.624.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—2.

Розклад залізничних поїздів
важний від 1. січня 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	7:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Чернівць	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Чернівць	—	—	—	6:40	12:20
Станіславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия і Тухлі	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Сокаля	7:10	12:40	4:50	—	—
Яворова	8:05	—	5:00	9:00	—
Брухович (що дня)	—	—	5:11	—	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	9:58
Винник	—	—	—	—	12:1
На Підзамчє з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	11: 5
Винник	7:26	—	—	6:29	—
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:36	—	9:27	11:38
Винник	—	7:08	—	6:11	—
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:25	3:15	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Рашєва	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10	2:16	8:00	11:10
Чернівць	6:10	9:35	—	—	10:38
Чернівць	—	9:10	2:23	—	2:50
Станіславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Самбора	6:00	9:05	3:40	—	10:45
Сокаля	6:14	11:05	—	7:10	—
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович (будні дні)	—	—	3:20	—	—
Брухович (нед. і сьв.)	—	—	2:01	—	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Винник	5:52	—	—	—	—
З Підзамчя до:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	5:35	—	1:30	—	—
З Личакова до:					
Підгаєць	6:32	—	—	6:5)	—
Винник	5:53	—	1:49	—	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзда печатані товстим друком. — *) Лише в неділі.